

KLAUWAERTS, De, vereniging van Brugse werklieden, ontstaan in 1864 uit de Vlaamsche Broederbond.

Na de verkiezingen van 1863 verliet de Vlaamsgezinde sociaal-democraat Emiel Moyson de Vlaam-

sche Broederbond en kregen de meer conservatieve leden uit de burgerij het bestuur in handen. Hierdoor ontstond binnen de rangen van de Vlaamsche Broederbond verdeeldheid en nog in 1863 scheurde een groep leden onder leiding van Frans van Mullem zich af. Zij richtten in 1864 een nieuwe Vlaamsgezinde werkliedenvereniging op: De Klauwaerts. Naast Van Mullem waren onder meer Frans van den Berghe en V.F. Herreboudt leidende figuren.

Van bij haar ontstaan verdedigde De Klauwaerts een progressief programma dat opgebouwd was rond democratisering en de verdediging van de Vlaamse rechten. In februari 1865 werd een landdag georganiseerd om protest aan te tekenen tegen de militieloting. Als reactie op de installering van een door de Vlaamsche Broederbond opgerichte commissie, die een monument voor Jan Breidel en Pieter de Coninck zou oprichten, richtten De Klauwaerts zonder veel resultaat hun eigen Breidelcommissie op. In juli 1868 werd aan de West-Vlaamse provincieraad tevergeefs gevraagd om alle provinciale ambtelijke documenten in beide landstalen op te stellen. Enkele jaren later vroegen De Klauwaerts samen met de Vlaamsche Bond van Kortrijk aan het provinciebestuur om de Vlaamse taal aan de Franse gelijk te schakelen, enkel tweetaalige ambtenaren aan te werven en om de taal van de belanghebbende te gebruiken.

Geleidelijk aan kwam De Klauwaerts in meer socialistisch vaarwater terecht. Een belangrijke rol hierin speelde Moyson, die na zijn vertrek uit Brugge in contact bleef met de leiders van De Klauwaerts. In 1870 trad De Klauwaerts toe tot de **Westvlaamse Bond voor Taal en Volk**. In 1872 fusioneerde ze met de Brugse vereniging Het Vrije Woord.

LITERATUUR: R. van Eenoo, *Een bijdrage tot de geschiedenis der arbeidersbeweging te Brugge* (IUCHG, Verhandelingen IV, 1959); – L. Schepens, *De provincieraad van West-Vlaanderen 1836-1921. Socio-politieke studie van een instelling en haar leden*, 1976.

FILIP BOUDREZ